

Izkaža vsak dan ob 3^h pop.
razen nedelj in praznikov.

Mesečna naročnina:

za Ljubljano . . . Din 10[—]
po pošti 12[—]
za inozemstvo 22[—]

Oglasi po tarifu.

LJUDSKI DNEVNIK

Glasilo Narodne Ljudske Stranke.

Nefrankiranih pisem

ne sprejemamo. — Pismenim
vprašanjem je treba priložiti
znamko za odgovor.

Poštno čekovni račun št. 13235.

Uredništvo: Breg, 12. II. nadstr.
Telefon št. 119.

Uprava: Sodna ulica št. 5.
Telefon št. 423.

AK — župnik:

BODIMO ZNAČAJNI.

Najbolj mi je vedno v življenju imponiralo, če je ta ali oni v življenjskih prilikah dosledno izpolnjeval in branil, kar je v srcu čutil! Hic est »vere Israelita, in quo dolus non est«. — To je pravi Izraelec, v katerem ni zvijače. Imponira mi vsak, ki v življenju svoje srčno nagnjenje dosledno izvaja. **Bridko** me pa zaboli, kadar vidim tovariša — sobrata, ki v srcu odobrava vse delo, in s trdnim prepričanjem soglašja ter hvaležno priznava nevenljive zasluge dr. Šusteršiča za kranjskega kneta in delavca — očitno pa nastopa proti njemu. To gledati je hudo! V srcu drugače — v dejanju drugače! Zakaj?!

Dobil sem od prijatelja iz zasedenega ozemlja pismo s kratko vsebino: Dragi! Bog Te živi! Korajža velja! Dol s terorizmom! Tvoj stari. — Da — terorizma se ljudje boje, zato gremo navzdol in šli bomo toliko časa, da nas ne bo več! Lahko jamčim, da je več kot polovica duhovščine in dve tretjini ljudstva za dr. Šusteršiča. Toda strah pred javnostjo zatre tudi zmisel za lastno dobrobit in za lastni obstanek! Voditelji SLS vedo: vulgus vult decipi — ergo decipiatur! Kje so naenkrat značaji med ljudstvom? In kje med duhovniki?

Nočem delati razkola — saj ga je naredil tisti, ki je nesel 30.000 K. l. 1917 na višje mesto in s tem Slovincem provzročil neizmerno škodo. — Obrnem pa situacijo in vprašam, kaj bi rekla SLS, če bi dr. Šusteršič zamenjal dinar za 4 K, če bi dr. Šusteršič potrdil zakon o drugem mozu, če bi bil dr. Šusteršič tako prodal avtonomijo in če bi dr. Šusteršič slovenske fante poslal v Albanijo in Macedonijo tako, kot je vse to storil dr. Korošec?! Ogenj in žveplo bi bljuvali in klicali nanj prokletstvo, tako pa o vsem tem te po molče! In mi, ki pravimo, da ima dr. Šusteršič prav, da je dobro delal, da je branil Cerkev in vero in vedno po njej živel ter ohranil ljubezen do mile slovenske domovine, mi vsi pa nimamo poguma reči sebi in ljudstvu: Lepša bodočnost naroda je v 3. skrinjici! Mi se ne upamo upreti terorizmu iz Ljubljane?! Mi odobravamo vse ono, kar je storil dr. Korošec?! Prijatelji! Kje so ostali značaji?! — V srcu odobravamo delo in nastop osivelega boritelja za narod in vero — a v javnosti bomo pa čuvarji skrinjice SLS?

Vsi vemo, kako smo zabavljali čez dr. Korošca, ki je podpiral protikatoliški zakon — a v javnosti bomo glasovali za dr. Korošca in tudi ljudstvo zavodili k temu?! — Ali je padel svet na glavo? Ali sta značaj in morala identična z lažjo in grehom?

Štiri leta zapravljanja in protiljudskega ter protivrskega dela nam vendar morajo odpreti oči, da izpregledamo. Kdo nam more, izvojevati nazaj, kar je naše: t. j. poštenje in značaj po nauku katoliške vere — in s tem tudi pošteno avtonomijo. Pijanec, ki je zapravljal grunt, ga ne bo več imel; gospodar na njem more postati le drug pame-

ten, varčen in podjeten človek, ki bo znal zopet rešiti, kar je malobrižnež zapravil!

Zato pa: vrzimo od sebe vsako malodušnost in bojazen pred te-

rorizmom in bodimo značajni! Kar skoro vsi čutimo v srcih, to pokažimo tudi javno na zunaj!

Le tako bomo dosegli boljše bodočnost narodu in sebi.

Določitev mej reške države.

Opatija, 6. marca. (Izv.) V predvčerajšnji četrti seji paritetne komisije se je razpravljalo o vprašanju razmejitve. Naša delegacija se je odkrito postavila na stališče, da evakuacija ni popolna, ker imajo Italijani zasedena Baroš in Delto. To vprašanje je izzvalo resno zapreko. Radi tega je komisija odločila, da se seje odgode do srede in da do tega časa pripravijo eksperti gradivo za nadaljevanje dela komisije. Italijanski delegat Mateo Gentilli odide v Rim, da poroča vladi o položaju in da dobi od Mussolinija navodila za nadaljnje delo. Italijanski tisk stoji odločno na stališču, da je to vprašanje sporno ter poziva našo vladu, naj to uvidi. Dokazi, ki se jih italijanski krogi poslužujejo, so zelo slabi. V glavnem trdijo, da ima paritetna komisija nalogo določiti sporne mej reške države in da obstoji ta spor ravno v baroškem vprašanju, ker bi brez tega spora bila paritetna komisija iluzorna. „Primorski list“ posveča izjavi naše delegacije članek, v katerem pozdravlja to zahtevo naše vlade, ki noče odstopiti v tem življenjskem vprašanju od svojega pravičnega stališča.

Belgrad, 6. marca. (Izv.) Včeraj dopoldne je bila v zunanjem ministru konferenca med zunanjim ministrom dr. Ninčičem ter članoma naše posvetovalne komisije v Opatiji dr. Matkom Laginjo in admiralom Prico. Prečitala so se ob tej priliki poročila, došla zunanjenemu ministru iz Reke in Sušaka, ki se nanašajo na razmejitev in ureditev mednarodnega položaja reške države. O tej zadevi so došla povoljna poročila. Na to se je razvila razprava o nadaljnjih ukrepih za popolno izvršitev rapalske pogodbe. Dr. Matko Laginja in

admiral Prica sta obrazložila v tem vprašanju svoje stališče, dr. Ninčič pa stališče vlade, s katerim sta se prva dva strinjala. Dr. Laginja in admiral Prica ostaneta še nekoliko dni v Belgradu, da bosta skupno z dr. Ninčičem proučila vsa poročila, ki pridejo o tej zadevi. Po prejetih navodilih odpujeta na Sušak, kjer bosta v stiku z našimi člani paritetne komisije in vlado v Belgradu. Popoldne je imel dr. Ninčič posvetovanje z nekaterimi višjimi uradniki v zunanjem ministru. Razpravljalo se je o zunanjem položaju ter poteku pogajanj v Nišu in Opatiji. O vseh zadevah je zvečer dr. Ninčič poročal ministrskemu predsedniku Pašiču.

Opatija, 6. marca. (Izv.) Italijanski ekspert za prometna vprašanja Tetadon, predsednik železniškega ravnateljstva v Trstu, in Sicuranza predsednik železniškega ravnateljstva na Reki, sta se včeraj sestala z našima ekspertoma Deroccom in Popovičem. Včeraj so se nadaljevala posvetovanja o vprašanju vzpostavitve prometa in železniške zveze z Reko.

Zader, 6. marca. (Izv.) Konference med zastopnikom italijanske vlade generalom Barbarichem ter generalom Miličem in konzulom Cicarjem Markovićem potekajo ugodno. Določene so gotove modifikacije, o katerih se razpravlja še nadalje.

Belgrad, 6. marca. (Izv.) Včeraj dopoldne je posetil zunanjega ministra dr. Ninčiča tukajšnji italijanski poslanik Negrotti. Kakor se doznava, se Negrotti stalno obvešča o stanju razvoja evakuacije v tretjem pasu.

Vstaja v Siriji.

Pariz, 5. marca. (Izv.) »Temps« poroča, da ni francoska vlada prejela nobenega potrdila vesti iz Carigrada, da se je prebivalstvo v okolici Aleppa uprlo in da je bilo pet francoskih vojakov ubitih. Iz Sirije došle brzjavke zunanjemu in vojnemu ministru ne omenjajo ničesar o tej zadevi.

London, 5. marca. (Izv.) Reuterjev urad priobčuje vesti iz Carigrada, da se je prebivalstvo v okolici Aleppa (Sirija) uprlo proti francoskemu vojaštvu. Pet francoskih vojakov je bilo ubitih v boju z vstaši. Zveza med mestoma Aleppo in Aleksandrette je prekinjena.

S Poruhrja.

Izvrševanje sodne oblasti v zasedenem ozemlju.

London, 5. marca. (Izv.) V spodnji zbornici je vprašal Charles Buxton, ali izvršuje medzavezniška porenjska komisija v ozemlju, zasedenem pred kratkim, sodno oblast in na podlagi katerih določb versailleske pogodbe ter porenjskega dogovora se to vrši, ako se ta sodna oblast izvaja. Max Neill je odgovoril, da so vsled odredbe francoske in belgijske vlade zasedle francoske čete 25. februarja pas ozemlja med mostišči Mainz, Koblenz in Köln. Porenjska komisija je nato izjavila, da stopi to ozemlje pod njeno avtoriteto. Angleška vlada je

menjenja, da ne more porenjska komisija zahtevati prepustitev avtoritete nad tem ozemljem po nobeni določbi versailleske pogodbe ali porenjskega dogovora. Francoska vlada se je opozorila na to zadevo.

Rusi za delavstvo v Poruhrju.

Berlin, 5. marca. (Izv.) »Rote Fahne« poroča iz Moskve, da je gospodarski svet vsruske strokovne zveze sklenil poslati bojujočemu delavstvu v ruhrskem ozemlju po državnem odboru nemških obratnih svetov 500.000 pudov kruha t. j. 10 milijonov kilogramov.

Prispevajte v naše sklade!

Dr. Ivan Šusteršič:

USPEHI SLS V DRŽAVI SHS.

Abyssus abyssum invocat.

V Parizu so se zbirali državniki zmagoslavni narodov, da zarišejo novo lice sveta in odločijo tudi o usodi — našega naroda. Pričela se je mirovna konferenca.

Vse vladajoče politične stranke omenjenih narodov so poslale tja svoje najboljše moze, kajti kaj je bilo takrat važnejše — kot ta konferenca? Tudi naš narod je bil tako srečen, da je štel med zmagoslavne narode in v njega sestavnem delu, v Sloveniji, je bila Koroščeva stranka nesporno vladajoča stranka, poleg tega pa še sovladajoča stranka v Belgradu. A ta stranka je bila edina vladajoča stranka celega sveta, ki je bila na mirovni konferenci dosledno — odsotna.

In vendar je bila njena prva in najsvetejša narodna dolžnost, da je tam navzoča, da zastavi ves svoj ugled in vpliv, ki ga je imela v osvobojeni domovini, neposredno na odločilnem svetovnem torišču v Parizu. — Vsakemu političnemu otročaju je bilo jasno, da je pretila našemu narodu na tej konferenci največja nevarnost, ker je v londonski pogodbi od aprila 1915 velik in posebno dragocen del jugoslovanske zemlje — bil obljubljen Italiji. V Parizu je bil zlasti neposredno ogrožen velik in krasen kos Slovenije, neposredne domene klerikalne vlade in njene odgovornosti. Toda kam je zginilo vodstvo SLS, ko jo je zgodovinska dolžnost klicala najno na ogroženo postojanko? V Parizu se je bila bitka za življenje našega naroda — SLS je pa ostala doma za pečjo! Ta nemarna abstinenca je brez vsake primere.

SLS bi bila s svojim uplivom takrat z lahkoto izposlovala, da bi bila v mirovni delegaciji SHS primerno zastopana in da bi bil njen glavni reprezentant neposredno med delegati polnomočniki naše države. V njenem območju je bilo in še njena dolžnost je bila, to zahtevati, še predno je izročila Slovenijo Belgradu. To je moral biti celo glavni in primerno zagaranirani predpogoj te operacije. Nadalje je imela zasigurati si odločilni upliv v mirovni delegaciji SHS glede pogajanja slovenskih meja ne samo napram Italiji, temveč tudi napram Avstriji in Ogrski, skratka na vse strani. Nobenega dvoma ni, da bi bili srbski politiki na vse to pristali, saj bi jim bilo le ljubo, če bi bila prevzela iz vsega početka neposredno odgovornost za te neprijetne stvari vodilna stranka neposredno prizadetega ljudstva. Toda zdi se, da se je vodstvo Koroščeve stranke ravno te odgovornosti zbalo, torej odgovornosti, ki je bila njihova sicer težka, a častna dolžnost in sicer tako nujna in absolutno imperativna dolžnost, da jim je, če so jo odklanjali, ostala le še ena dolžnost: odstopiti sploh od vodilne vloge, tudi doma, v Belgradu kakor v Ljubljani! Tako razumevajo svoje dolžnosti honetni in resni politični voditelji. Ker je pa imenovana stranka glede prve dolžnosti dosledno izvedla svojo abstinenco, drugo in zadnjo svojo dolžnost pa z isto

doslednostjo prezirala, nadaljujoč svoje ministruvanje v Belgradu in mladinsko-politično eksploatacijo Slovenije, — si je naložila na svoja pleča najhujšo odgovornost za vse, kar se je pri mirovni in dodatnih pogajanjih zgodilo v škodo Slovenije, bodisi v Parizu, Londonu ali — Rapallu. Te odgovornosti se nikdar ne otrese pred sodnim stolom naše narodne zgodovine; ta odgovornost ostane pribita za vse čase na hrbtu te stranke. Njo v prvi vrsti zadene poglavitna krivda za prekomerno zmanjšanje in obrezanje naše domovine, za izgubljeni raj. —

Ta krivda se prav nič ne zmanjšuje v slučaju, da je označeni absentizem izviral iz popolnega nerazumevanja svetovnega in narodnega položaja, ali pa iz pomanjkanja sposobnih mož za tak posel. — kajti stranka, ki si prisvaja vodilno vlogo v narodu, mora nositi tudi celo odgovornost za svoje lastne intelektualne defekte, najsi bodo stvarni ali personalni. Sicer pa kdor bere njene liste ve, da ti ne morejo prehyaliti državnih talentov svojih voditeljev. Torej...

VOLITVE NA ANGLEŠKEM.

London, 5. marca. (Izv.) Pri volitvah v Mitchamu (grofija Surrey) je dobil član delavske stranke Ede 8029 glasov. V manjšini so ostali mr. Boscaven, liberalce Brown in neodvisni konzervativce Katterall.

London, 5. marca. (Izv.) Reuterjev urad poroča, da ni pri opoziciji v spodnji zbornici razpoloženja za pretiravanje poraza vlade pri zadnjih volitvah. Kabinetna kriza vsekakor ne pride v poštev. V političnih krogih pa se mnogo govori o popolnem porazu ministra za narodno zdravje. Splošno se sodi, da bo vlada z ozirom na zadnje dogodke izpremenila svoj predlog glede odprave nadzorstva nad dohodki in da bo previdnejše izdelala načrt glede podpiranja stavbnega gibanja, kakor pa je nameravala prvotno.

NARODNA SKUPŠČINA V ANGORI.

London, 5. marca. (Izv.) Po zadnjih poročilih iz Angore bo narodna skupščina najbrže sprejela vladne predloge glede načrta lausamske mirovne pogodbe. Izpremenjene bodo samo gospodarske in finančne določbe. Menijo, da nove mirovne konference ne bo treba, ker se pogajanja lahko nadaljujejo diplomatskim putem.

RUSKO-DANSKI GOSPODARSKI ODOŠAJI.

Kopenhagen, 5. marca. (Izv.) Ne-ka danska misija bo v kratkem šla v Moskvo, da obnovi gospodarske odnošaje z Rusijo in zlasti da se pogaja o sklenitvi trgovske pogodbe.

Pühkov Lükek.

Na Ribniškem pri Sodražici je živel velik umetnik, Pühkov Lükek po imenu, ki je bogce rezljal. Nekoč je pa bas delal, pa mu je korito ratalo. In od takrat še danes pravijo človeku, ki se izgovarja, da se mu je kaj ponesrečilo: »si ranko Pühkov Lükek, ki je bas delal, pa je korito ratalo.«

Kdo bi si mislil, da bo Pühkov vladal svet.

Prsti Pühkovega Lükka se poznajo ne samo pri nas doma, temveč po celem svetu. Vsak narod je imel in še ima svojega Pühkovega Lükka.

Kdo je dal iz rok kranksko avtonomijo, kdo se zdej bori za slovensko. Kdo je vodil plebiscit na Koroskem in soodločeval pri rapalski pogodbi in sanmargheritskih konvencijah, — Pühkov Lükek.

Pühkov Lükek sedi v vseh ministrstvih, najrajši pa v finančnem in socialnopolitičnem.

Pühkov Lükek je soodločeval pri vseh mirovniških pogodbah in vodil vse povojne konference. On je vodil grško vojsko po Mali Aziji — lepo korito je napravil Grkom. Francozi

Lepo uspela shoda Narodne ljudske stranke v Belikrajini.

SHOD V ČRNOMLJU.

V nedeljo je Narodna ljud. stranka priredila v Crnomlju po rani mašni volilni shod v hotelu Lakner. Obširni restavracijski prostori so bili nabito polni volilcev iz Crnomlja in okolice. Shoda so se udeležili tudi dosedanji pristaši drugih strank.

Shod je kot sklicatelj otvoril nosilec kandidatne liste NLS dr. Ivan Šusteršič. Za predsednika zborovanja je bil soglasno izvoljen g. Gešelj, prejšnji župan v Dobljeh, ki je takoj nato podelil besedo glavnemu govorniku dr. Šusteršiču.

Nosilec kandidatne liste Narodne ljudske stranke za volilno okrožje Ljubljana-Novomesto dr. Ivan Šusteršič je v svojem govoru, ki so ga vsi zborovalci poslušali z veliko pozornostjo, uvodoma omenil, da je bil zadnjič v Belikrajini, ko se je otvorila belokranjska železnica, ki je zvezala Belokrajino z ostalo Slovenijo ter hrvatskim delom naše domovine proti morju. Takrat so bili dnevi veselja, ko so Belokranjci stopili prvič v svet iz svoje dotodanje izolacije. Še danes je ponosen na to, da je bil v državnem zboru sprejet njegov predlog, da ne dobi Crnomelj stransko progo, ampak da teče mimo Crnomlja glavna proga.

Takrat je bil narod poln veselja, takrat je bila doba ljudskega dela za splošni blagor. Ko je prišla nesrečna vojska in z njo prevrat, se je stara zgradba zrušila in naše ljudstvo je postalo državen narod s pravicami, ki jih ima političen narod. Govorniku ni bilo usojeno sodelovati pri tej gradbi, z gorečo ljubeznijo do domovine pa je zasledoval iz daljave razvoj razmer in končno mu je bilo usojeno vrniti se na domača tla. Od nikogar ne zahteva, da voli NLS, vsakdo naj voli po svojem prepričanju, zahtevati pa moramo, da se ravnamo po resničnih dejstvih. Ta naj vodijo narod, ne pa obrekovanja in osebni napadi. Gre za stvar in sicer za stvar ljudstva.

V naši državi vlada veliko nezadovoljstvo in želja vseh resnih mož je, da pridemo v dobo zadovoljstva. Začeti se mora zopet pravo ljudsko delo. Pametno in trezno se mora delati za napredek, želje, civilizacijo in kulturo ljudstva. Ljudstvo je faktor, ki vedno ostane, vse drugo pa je izpremenljivo. Samo tisto delo naj velja, ki je v prid ljudstvu. Delo v javnem življenju mora biti posvečeno ljudskemu blagru. Kdor gleda razmere v naši državi, vidi, koliko ogromnega dela je treba, da pridemo do zdravih razmer.

Treba je dela na polju državne ureditve in urediti javne razmere tako, da pride ljudstvo do samovlade in samouprave. Žal, dase je za časa preobrata storilo veliko napak in da

so naprosili Pühkovega Lükka, da užene Angleže v Orientu. Še celo Angležem, ki imajo v največji meri čednosti političnega naroda, t. j. romansko nesramnost in germansko preračunljivost, imajo svojega Pühkovega Lükka, kar se je pokazalo na konferenci v Lausanni. Zdej jim dela bas v Mezopotamiji, kaj bo iz njega, se še ne ve.

Francosko eksekucijo v Poruhrju žene Pühkov Lükek, nemški odpor proti njej pa tudi.

Bivši cesar Viljem ni drugega, ko nemška izdaja Pühkovega Lükka, Wilson pa ameriška. —

A poglejmo delo Pühkovega Lükka v Ljubljani:

Pühkov Lükek je postavil v Ljubljani Prešernov spomenik, napravil po potresu regulacijski načrt, zdej pa regulira Ljubljani. Pühkov Lükek popravlja in zida v Ljubljani hiše, zlasti na Mirju.

Pa kdo našteje vsa Pühkovega Lükka imenitna dela. Kamor pogledamo, — je Pühkov Lükek pri Pühkovem Lükku.

Kdo bi si mislil, da bo ta skromni Ribničan kdaj vzornik svetovni in domači politiki, javnemu in zasebnemu delu. Slava mu!

ni bilo ljudstvo vprašano, kaj želi, ker čutimo radi tega še danes posledice. V Avstro-ogrski je bilo težko dobiti košček pravic. Po prevratu smo dobili pravice političnega naroda, žalibog pa ni nihče vprašal ljudstva, kaj hoče. Oznanjevala se je samoodločba ljudstva, gospodje, ki so se polastili vlade, pa so naredili na lastno pest, kar so hoteli.

Glavna stvar je sedaj, da uredimo gospodarske in finančne stvari v državi tako, da bomo v tej državi lahko živeli. Danes ima država velik deficit, kar ima za posledico visoke davke, ki pa deficita kljub temu ne pokrijejo. Vrednost našega denarja pada, draginja narašča in dase se kmetijski pridelki boljše prodajajo, nima nihče nič od tega. Gospodarsko-finančno delo je danes tako važno in nujno, da se ne sme niti minute zamuditi in da se morajo takoj lotiti tega dela tisti, ki so za to poklicani. Kdor bo to vprašanje rešil, bo velik mož. Mi moramo delati, kakor je delala nekdanja Francija pod Colbertom, ki je rekel: „Bogastvo obstoji v zlatu, zato je treba delati, da ga bomo dobili v državo od zunaj. Mi moramo manj uvažati in več izvažati. Ne smemo pa toliko izvažati, da bi imeli sami premalo. Uvoz se mora čimboli zmanjšati, zato treba vse preurediti, treba je šol, dvigniti kmetijsko gospodarstvo in ustanoviti močno industrijo, da bomo izdelovali v deželi sami, kar potrebujemo.“ V Franciji je na ta način prišlo bogastvo v deželo.

Tudi v Jugoslaviji imamo pogoje za razvoj inočno industrije, za katero pa mora iziti iniciativa predvsem od vlade. V Franciji imamo zgled in slediti moramo svetovni zgodovini, ki je učiteljica narodov, Evropa preživlja danes in je že preživljala velike krize. Danes trpimo na tem, da nimamo pravih mož, ki bi znali urediti naše razmere. Za to ja treba mnogo državnih in zlasti gospodarske modrosti.

V današnji demokratični dobi mora državniška modrost navdati ves narod, ker je v taki državi vsakdo soodgovoren za to, kar se v državi godi. Zato naj si vsakdo ogleda pri volitvah može, ki jim hoče zaupati in od katerih pričakuje, da imajo potrebne zmožnosti.

Glavno je splošni blagor, zadnje blagor posameznika. Če pa ljudstvo tega ne spozna in sledi demagoškim frazam ter praznim obljubam, nastane nevarnost za vse ljudstvo in za državo. Zato se mora vsakdo zavedati ne samo svojih pravic, temveč tudi dolžnosti.

Mi stojimo na stališču, da je prvo blagor ljudstva. Zato je samo delo tisto, kar ustvarja moč naroda in ljudstva. Biti pa mora smotreno in močni bodemo postali samo s svojim delom. Ker nimamo močne industrije, ki bi lahko plačevala visoke davke, je kmetijski stan z njimi preobremenjen. Danes plačujemo blago v inozemstvu v zlatu, ker ga drugače ne dobimo. Naravno je, da je vsled tega drago.

Neobhodno potrebno je tudi, da država sama štedi in sicer ne samo spodaj, ampak tudi zgoraj. Dvanajst milijonov prebivalcev ima n. pr. 20 ministrov, zadostovalo pa bi jih 7 do 9. Ni dvoma, da je preveč osebja v javnih službah, toda one, ki jih država hoče obdržati, naj primerno plača. Važna stvar je, da je državna uprava dobra, moderna, brez velikih pisarij. Zato naj se posameznim uradom v njihovem delokrogu prizna večja oblast, da lahko sami rešijo zadeve svojega okraja. Zato pa naj nosijo tudi večjo odgovornost. Treba nam je tudi dobrih železnic, upravljanih od avtonomnih, samoupravnih železniških ravnateljstev, da ne bi bilo treba pošiljati vsako malenkost v Belgrad.

Vse to se da doseči brez kakih posebnih državno-pravnih izprememb. Nam je treba realne politike na političnem in gospodarskem polju, pri čemer stopa vse drugo v ozadje.

Sedanja država je zgodovinsko dejstvo in kdor pravi, da bo to prevrnil, ta je fantast ali govori premišljeno nekaj, kar je jako nevarno, ker ne bo nihče drugi nosil kože na trg, kakor ljudstvo samo.

Dr. Šusteršič je končno naglašal, naj voli 18. marca vsak po svojem prepričanju. Imeti pa je treba pred očmi, da mora služiti oddana kroglica javnemu blagru. Če hočemo pa živeti v osebnih hujskanjih in častikraji, bomo vsem drugim narodom v posmeh, znanjci pa nas bodo kleli. Z delom za ljudstvo stojimo in pademo. (Odobranje.)

Govor dr. Šusteršiča je napravil globok vtis.

Nato se je oglasil k besedi urednik nekdanje novomeške „Sedanosti“ Radešček, ki je navajal „Domoljubove“ in „Slovenčeve“ nesrečnice ter osebne napade in predbojival dr. Šusteršiču, da je osnoval NLS le radi svoje osebe. Glede očitka, da se ni ob prevratu vprašalo ljudstva, je trdil, da tudi dr. Šusteršič ni tega storil, temveč odšel v tujino. Končno se je izjavil za avtonomijo. Nestvarnost Radeščekovega nastopa spričo govora dr. Šusteršiča ni imela uspeha.

Kandidat NLS g. Škerbec je nato z ozirom na nasprotno očitke uvočima naglašal, da je popolnoma jasno, da ni mogel dr. Šusteršič ničesar storiti ob prevratu, ker ni hotel, da bi ga v Ljubljani potokli. Zato je naravnost žalobno, če se mu sedaj očita, da je ob prevratu odšel iz dežele. Naravno je, da ima slovenski narod pravico zahtevati, da pride do vlade pri samoupravi. Veliko važnejše pa je to, da zahtevajo volivci od poslancev nadzorstva in obračuna o tem, kam gre ljudski denar, ki ga plačujejo davkoplačevalci. Hrvati, Srbi in Slovenci morajo priti do samouprave, narod mora priti do vlade ter sodelovati pri vseh oblastih. Treba pa je povedati, kako bo prišel do te moči. Do tega cilja ne bomo prišli s hujskanjem in obrekovanjem, ampak s treznim delom. Mi vsi vemo, da nam je nekdanja SLS pod vodstvom dr. Šusteršiča gradila ceste in drugo (Klici: V Belokrajini tudi!), da se je ravno takrat vršilo v deželi pravo delo za ljudstvo. Zato tudi danes pravimo: Kosajmo se na gospodarskem polju za interese splošnosti. Volivci pa naj volijo kogar hočejo, zahtevajo pa naj od svojih poslancev, da bodo res delali in da bodo od časa do časa položili obračune. — Govor g. Škerbeca je zbudil splošno odobranje.

Dr. Šusteršič je zatem zavrnil Radeščkove očitke. Ugotovil je, da je bila SLS, ki jo je vodil skoro 25 l., popolnoma druga kakor pa sedanja. Prejšnja SLS se je razdružila, ker se je večina poslancev uprla strankini disciplini in se ni brigala, kaj sklepa izvršilni odbor in vodstvo stranke. Najbolj cinična burka pa je, ako se očita po 4 letih, da je dr. Šusteršič odšel iz Ljubljane takrat, ko bi ga najbolj rabili, medtem ko je znano, da takrat ravno radi hujskanja niti življenja ni bil varen. Moral je iti, ker ga nihče ni hotel več poslušati, ljudstvo je bilo nahujskano. Sedaj so izdali brošuro: Sodite po delih. Mislim bi človek, da bo v njej našel navedeno kako njihovo delo. Toda nobeno delo za splošni blagor ni navedeno, samo zahtevali so, pa nič dosegli. Tudi nobenega poročila ni, kaj so delali kot ministri. Nikogar ne silimo, koga naj voli. Toda glejte, da se vam ne bo zgodilo kakor tistim, ki so se prišli pritoževati proti svojemu županu. Dotični knez, h kateremu so se prišli pritožiti, pa se je razkačil in ukazal vsakemu odšteti po 25. Ko so ga vprašali, zakaj jih kaznuje, je odgovoril: „Zato, ker ste ga že dvakrat volili!“

Kandidat NLS g. Zajc je nato v svojem govoru govoril o državni upravi ter o razmerah, v katerih žive državni nameščenci. Danes je prvo vprašanje krušno vprašanje in ljudstvo ne zahteva ničesar drugega, kakor da se ustvarijo primerni življenjski pogoji.

Nato se je oglasil k besedi tudi radikalni kandidat odvetnik dr. Malnerič, ki je govoril za radikalno stran-

ko ter naglašal, da se je treba s Srbi prijateljsko sporazumeti, ali pa dalje voditi boj napram njim. Vprašanje je, kaj je bolje.

Končno je govoril še g. Škerbec. Ker se kljub pozivu ni nihče več oglašil k besedi, je predsednik zaključil zborovanje. Po zaključenem shodu pa je naenkrat stopil Radešček na stol ter imel v prid klerikalni avtonomiji še kratak nagovor na pristaše SLS, ki sta jih gospoda kaplana poslala po deveti maši motiti shod. Njihov namen se je popolnoma ponesrečil, ker je večina zborovalcev z vsem zanimanjem poslušala posamezne govore ter zlasti izvajanja dr. Šusteršiča. Splošno so obsojali neotesan nastop klerikalnih agitatorjev. Ko je po končanem shodu skušal nekdo braniti dr. Koroščevo svilene nogavice iz Amerike, dr. Brejčeve žrtve na Zaloški cesti, zapravljen avtonomijo in druge podobne „zasluge“ eseslarjev, je kmažu osramočen izgubil z zborovališča. Ljudstvo je ob tej priliki spoznalo eseslarje po njihovem obnašanju ter jih obsojalo, medtem ko je zmeren in trezen nastop zastopnikov NLS napravil najboljše vtis. Videlo je, kje je volja za resno delo in kje demagoštvo.

SHOD NA VINICI.

Popoldne je imela Narodna ljudska stranka shod na Vinici v gostilni pri Maliču. Na zborovanje je došlo s hrvatske strani mnogo pristašev Radeščekove republikanske stranke pod vodstvom Valjevca, namestnika srezkega kandidata v modruško-reški županiji. Shod je otvoril kot sklicatelj dr. Šusteršič, ki ga je tudi vodil, ker so mu zborovalci soglasno poverili predsedstvo.

V svojem govoru je dr. Šusteršič pozdravil brate Hrvate ter naglašal, da hoče delati nova Narodna ljudska stranka za ureditev sedanjih razmer, da bo narod zadovoljen v državi. Ne obljublja ničesar, ker je glavna stvar delo in ne prazne obljube. NLS stoji na stališču ljudske samouprave in samoodločbe, kar je glavno bistvo njegovega programa. V demokratični državi morajo poslanci izvrševati to, kar narod zahteva. Kar se tiče državnopravne ureditve države, stojimo na stališču, da jo je treba poiskati kompromisnim potom med vsemi tremi narodi naše države. Prvo je državnapravna ureditev razmer, drugo pa ureditev gospodarskih razmer. Pri vsem se gospodarske razmere ne smejo zanemarjati, da bomo tudi gospodarsko trdni. Od dobrega državnega gospodarstva je odvisen tudi blagor posameznika. Gledati moramo v bodočnost, skrbeti pa tudi za sedanost. Dobro narodno gospodarstvo ni mogoče, ako ni primerno urejeno tudi državno gospodarstvo, državne finance. Zelo smo bili udarjeni, ko smo dobili za 4 K en dinar. Na tem trpi danes vsa država. Veliko boljše bi bilo, da bi bila krona proglašena za denarno enoto v naši državi. Iz tega se vidi, kolike važnosti je gospodarska in finančna narodna in državna politika. Prvi in glavni činitelj v naši državi je kmet, treba pa je imeti tudi mogočno industrijo, ker bomo tako dobili tisti faktor, ki bo lahko plačeval davke ter ne bo treba, da bi bil kmet tako silno obremenjen, kakor je danes. Zboljšanje razmer pa je nemogoče, ako nimamo vsi zavesti, da leži bodočnost našega naroda v našem delu. Treba pa je, da narod pove, kaj hoče, da bo narod zadovoljen.

Kandidat g. Škerbec je v svojem govoru povdarjal, da je narod država. Hočemo imeti svobodo, a ta svoboda naj velja za Hrvate, Slovence in Srbe. Bodočnost leži v narodu samem, v hrvatskem, slovenskem in srbskem. Ne agitiramo ne za republiko, ne za monarhijo. Hujškanja je zadosti, toda vsaka stranka, ki bo pozabila, da je kmet temelj države, je izgubljena. Bodočnost leži v delu za domovino. Če bomo slabo delali, se bomo slabo imeli, če bomo pridno delali, bomo kaj imeli. Srbski seljak ni odgovoren za svoje ministre. Trpi in muči se srbski seljak ravno tako, kakor slovenski in hrvatski. Ako naj ima država bodočnost, mora upošte-

vati pravice in potrebe delovnega ljudstva.

Nato je govoril kandidat Radeščekove stranke Maljavec, ki je naglašal, da se mora upoštevati volja ljudstva.

Zadnjo besedo je imel g. Škerbec, ki je ugotovil, da se je ravno na tem shodu pokazalo, da ve ljudstvo ceniti pravo svobodo. Predvsem je treba resnega dela ter sporazumnega so-

delovanja za zboljšanje sedanjih razmer.

Shod se je vršil v popolnem redu. Zborovalci so poslušali oba govornika NLS z veliko pozornostjo ter so Radeščekovi pristaši pokazali ob tej priliki veliko več dostojnosti, kakor pa dr. Koroščevo agitatorji, ki ne poznajo drugega kakor osebne napade, laži in demagoške fraze.

Politične vesti.

+ Izjava. »Slovenec« z dne 28. febr. št. 47. ima med »Političnimi vestmi« pod naslovom »Šusteršičeve metode« tudi to-le: »Samo enega ne bo mogel utajiti (namreč Šusteršič), da je njegov okrajni kandidat Janez Jereb podpisal kandidatno listo le prisiljen...« — Na to izjavljam: Nikakor ni res, da bi bil podpisal kandidatno listo le prisiljen. Kdo bi me bil pa prisilil? Samo eden je vedel za ta moj korak. Ta bi me nikakor ne bil mogel prisiliti, če bi me bil tudi hotel. Pač me je k temu nagovarjal, ker sam od sebe bi jaz ne bil silil v ta vrvež, kakor sili Brodar. — Nagovarjanje pa še ni sila. — Pa tudi nagovarjal me ni oddaleč toliko, kakor me je 24. februarja Brodar, naj kandidaturu umaknem; ali pa njegov oproda šenčurški Makovec, ki me je plašil s tem, da mi bodoprišli razbijati in nastala celarevolucija, če se ne odpovem. — Ako sem pri taki nadležnosti, ki je mejila na pravo nasilje, izustil kako besedo, ki jo sedaj razlagata po svoje, da mene sramotita, naj izve vsa javnost, kamor sta ona prva raznesla privaten razgovor v moji hiši, še to-le: Tudi če bi bil po onem razgovoru mislil ustreči njeni zahtevi, me je ta misel popolnoma minula, ko sem prebral skrajno žaljivo in surovo pismo, ki mi ga je pisal Brodar iz Beograda in sem ga jaz šele dan po tem razgovoru prejel. Imam pa že raje »Šusteršičeve metode« kakor pa Brodarjeve ali Makovecove. — V Praprotni Polici, dne 4. marca 1923. — Janez Jereb l. r., župan v Velesovem.

+ Za vse enaka mera. Prejeli smo sledeče pismo: Slavno uredništvo »Ljudskega dnevnika«. V Vašem listu sem pod lastno odgovornostjo apeliral na nasprotno stran, naj se poskrbi, da se bo ves boj vršil v znamenju krščanske pravičnosti in dostojnosti. Ker pa bi morala za vse veljati ista mera, prosim, da tudi »Ljudski dnevnik« strogo pazi na to, da bo njegova pisava neoporečna. Par notie v njem mi namreč ni ugajalo, to je bilo poročilo o obnašanju gospoda kaplana v Borovnici na shodu in notica o gospodu dekanu Zabretu. Zdi se mi, da je bil v obeh noticah nekak žaljiv ton. — Matija Škerbec, župnik. Op. ured. Gorenje pismo objavljamo v znak naše lojalnosti. Izjavljamo, da se kar največ ogibamo osebnih napadov in da se nahajamo navadno v defenzivi, kadar koga osebno primemo. Če nam v takih slučajih uide kaka ostra beseda se temu ni čuditi, ker imamo opraviti z nenavadnimi kavalirji.

+ Poglavlje o hvaležnosti. »Slovenec« radi pritrđimo, da je dobrotnik samo tisti, pri katerem levica ne ve, kaj da desnica. Političnemu špekulantu res ni nihče dolžan ne

hvaležnosti in ne spoštovanja. Ugotovimo samo, da sta se gg. Zabret in Brejc one čase rada grela na dr. Šusteršičevem toplen solncu. Pribiti pa hočemo, da sta omenjena gospoda še v času, ko sta prejemala mnogo dobrega od dr. Šusteršiča, ali že pripravljala hinavsko izdajo, ali pa sta polna nehvaležnosti bojazljivo in izdajalsko zapustila svojega vodjo v njegovi zapuščenosti, ko mu je šlo za glavo pred množico, ki je postala žrtev demagogov. Nazadnje pa sta se tem slednjim pridružila tudi ona dva in izdala svojega učnika. Quod erat demonstrandum! Sicer pa naj bodo Slovencevi moralisti pomirjeni: tudi dr. Šusteršičeva levica noče vedeti, kaj je dala desnica. Dr. Šusteršič brez njihove hvaležnosti in kljub njihovi nehvaležnosti — živi in raste — in bo raste naprej.

+ Poraz Šusteršičev v Črnomlju. Pod tem naslovom poroča današnji »Slovenec« na njemu lasten način o črnomeljskem shodu Narodne ljudske stranke. Ugotovljamo samo, da je dr. Šusteršič odgovoril g. Radeščeku na njegove osebne napade tako, da se ni več upal oglašiti k besedi, kljub temu, da je predsednik shoda pred zaključkom ponovno pozval vse navzoče, naj se oglašijo k besedi, kdor jo želi. Svojo resolucijo je g. Radešček po zaključenem zborovanju prebral klerikalnim agitatorjem in ni nihče glasoval za njo. Če bi jo bil prečital pred zaključkom zborovanja, bi lahko videl, kak uspeh bi imela. Resolucije pa lahko na tak način vsak bere na kateremkoli občinskem pašniku, nihče se radi tega ne bo vznemirjal. Kako ogorčeni proti dr. Šusteršiču so se razšli zborovalci, pa lahko pove eden g. kaplanov in tisti klerikalni agitatorji, med katerimi so tudi ljudje, ki so pustili med vojno streljati sorojake na Suhem bajerju v Ljubljani. Gospodje naj bodo veseli, da so jih zborovalci pustili v miru. Značilno je, da si SLS sploh ne upa prirejati na Belokranjskem javnih shodov, kar o njeni moči dovolj govori.

+ Preč. g. župnika Škerbca prosimo, da prečita naše stvarno poročilo o črnomeljskem shodu in »Slovenec« nesramno potvorbo, dalje naj prečita izjavo našega kandidata Jereba v zvezi s svojedobno »Slovenec« notico in, če ima še kaj časa odveč, dr. Brejčev članek v današnjem »Slovencu« — torej literaturo enega samega dne in naj nam po vsem tem svetuje nekaj dostojnih izrazov, ki bi bili za to gospodo primerni.

+ Pod rubriko dopisi najdejo naši čitatelji zanimiv dopis iz Črnomlja, iz katerega je razvidno, kako dr. Brejc razdira ceste, ki jih je zgradil dr. Šusteršič. Po vsem tem, kar smo doslej slišali o dr. Brejcu, je mož nedosegljiv mojster v razdiranju. Za razdiralno SLS vsekakor zelo priporočljiv kandidat.

Domače vesti.

— Sedeži glavnih volivnih odborov. Pokrajinska uprava za Slovenio objavlja: Dne 19. marca 1923, začenši ob 9. uri popoldne bodo poslovali glavni volivni odbori (člen 76. volivnega zakona) za volitve v narodno skupščino, in sicer: 1. za volivno okrožje Maribor-Celje v Mariboru v veliki dvorani mestnega magistrata; 2. za volivno okrožje Ljubljana-Novo mesto v Ljubljani v veliki dvorani na mestnem magistratu; 3. za mesto Ljubljana s Spodnjo Šiško v Ljubljani v mali dvorani na mestnem magistratu. — Vsi predsedniki

volivnih odborov morajo v zmislu člena 75. volivnega zakona za volitve poslancev v narodno skupščino imeti zapečaten zavoj, v katerem se nahajajo volivni spisi, donesti dne 19. marca 1923 svojemu glavnemu odboru.

— Grški princ obolel v Beogradu. Grški princ Pavel, brat angleškega kralja, je na poti iz Bukarešte v Atene obolel na hripi, vsled česar se je moral ustaviti v Beogradu, kjer je gost na našem dvoru.

— »Slovenec« proti predsedniku »Kmetijske družbe«. »Slov. Narod«

piše: Kakor se nam poroča, je g. G. Pirc po zaključeni sodni preiskavi že dne 3. t. m. po svojem pravnem zastopniku vložil »obtožnico« zoper »Slovenčevega« odgovornega urednika in bo glavna razprava v kratkem razpisana. — G. Pirc je svojo prvotno obtožbo še raztegnil na najnovejše »Slovenčeve« napade v zadnji sobotni številki, v kateri na prav hinavski način pripoveduje, da bodo volitve preje minule, kakor bo prišla na vrsto glavna razprava v Pircovi obtožbi. — Ako bi bil »Slovenec« pošten list, potem bi tudi ne zamolčal, kdo je tisti, ki zavlačuje sodno postopanje. Potem bi svet vsaj izvedel, da je edini krivec obtoženi urednik sam, ker ni nastopil pravočasno dokaza resnice, temveč si pridržal svoj zagovor za glavno razpravo. — Kakor poznamo »Slovenčeve« praktike, bo stavil njegov zagovornik svoje dokazne predloge šele tik pred razpravo in skušal na ta način redni potek sodnega postopanja ponovno zavleči.

— Društvo najemnikov za Slovenijo, opozarja, da se vrši prihodnja javna odborova seja v sredo dne 7. III. 1923 ob 20. uri v veliki dvorani »Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. ure informacije, Sv. Petra cesta št. 12, prišlično desno.

— Sprememba pri volivnih odborih. Dr. žavni odbor je postavil za predsednika glavnega volivnega odbora za mariborsko in celjsko okrožje Ivana Vukoviča, svetnika stola sedmorice v Zagrebu. Za člana glavnega volivnega odbora za mesto Ljubljana Ivana Dougana, višjega deželno sodnega svetnika v Ljubljani.

— Minister Stojadinović se je vrnil včeraj iz Maribora v Beograd, a se poda takoj na agitacijsko potovanje v Vojvodino.

— Iz železniške službe. Za ravnatelja državnih železnic v Zagrebu je imenovan Peter Prokič, ing. polkovnik v pokoju.

— Odlikovanja. Odlikovani so z redom sv. Save tretje vrste: predsednik deželnega sodišča v Ljubljani dr. Oton Papež, pesnik Josip Stritar in neštore mariborskih Slovencev dr. Pavel Turner; z redom sv. Save četrte vrste: primarij dr. Janko Drnovšek v Mariboru, okrajni glavar Matija Kavl v Črnomlju, župan Ciril Pirc v Kranju, emer. notar dr. Oton Ploj, trgovec Janko Puhek v Črnomlju, župan Karel Rozman v Novem mestu, primarij dr. Skrilec v Murski Soboti in župan Herman Tomc na Bledu; z redom sv. Save pete vrste: Otokar Aleš v Novem mestu, Peter Rauch v Podbrezjah in Gabriel Reven v Kočevju.

— Herman Wendel v Sloveniji. V nedeljo zvečer je prišel v Ljubljano znani prijatelj našega naroda g. Herman Wendel. V Sloveniji ostane več dni.

— Iz policijske službe. Vekoslav Slanovec, okrajni nadzornik varnostne straže v Ljubljani, je imenovan za višjega okrajnega nadzornika varnostne straže na sedanjem službenem mestu.

— Nov odvetnik. Višje deželno sodišče v Ljubljani je sprejelo dr. Jakoba Hodžarja, odvetniškega kandidata v Celju, na njegovo prošnjo v imenik kazenskih zagovornikov svoje okolice.

— Osebna vest. Miloš Štibler, bivši šef kabineta ministrstva za poljedelstvo in vode, je imenovan za uradnika VI. činovnega razreda najvišje plačilne stopnje pri oddelku za kmetijstvo pokrajinske uprave v Ljubljani (po službeni potrebi).

— Redni občni zbor izvršnega odbora združenja vojnih invalidov v Ljubljani se bo vršil dne 11. marca ob 8. zjutraj v dvorani Mestnega doma v Ljubljani. Vsi člani in delegati se vabijo, da se udeležijo zboru v polnem številu. — Izvršni odbor.

— Doklade državnih nameščencev. Ljubljanski »Uradni List« dne 5. marca t. l. prinaša izpremembe in dopolnitve v zakonu o draginskih dokladah državnih, civilnih in vojaških uslužbencev, upokojencev in upokojenk, ki so bile sklenjene dne 28. februarja t. l.

— Otvoritev telefonske centrale pri pošti Velika Nedelja. Pri pošti Velika Nedelja je bila dne 19. februarja t. l. otvorena telefonska centrala z javno govornico za krajevni in medkrajevni promet.

— Za doktorja vsega zdravilstva je promoviran v Pragi dne 27. p. m. gospod Juraj Hrenčević.

— Neizodostno število redarjev v Zagrebu. Ker se število zagrebških redarjev nprestanu zmanjšuje, kar je posledica slabe plače, se bodo porabliali za varnostno stražo vojaki, ki bodo pod komando starejših redarjev patrolirali po mestu.

— Gospodična Benediktin, ravnateljica ameriškega Rdečega križa je prišla pred par dnevi v Beograd v svrbo posvetovanj s srbskim Rdečim križem radi skupne akcije na Balkanu.

— Čevlje kupujte od domačih tovarov tvrde Peter Kozina z znamko Peko, ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na debelo in drobno Ljubljana, Breg št. 20, ter Aleksandrova cesta št. 1. 12

Dopisi.

d Dr. Breje — razdiralec cest. — Iz Črnomlja nam pišejo: Z velikim začudenjem čitamo, da SLS kandidira v kmetskem okraju ljubljanskega advokata in odstavljenega vladnega predsednika dr. Brejca. V našem okraju bi bila taka kandidatura sploh popolnoma nemogoča, kajti imenovani gospod je v našem kraju predobro znan kot brezobziren kapitalističen podjetnik, ki je iz zgolj sebičnih namenov svojega osebnega dobička razdril eno naših najlepših in najvažnejših cest: lepo deželno cesto, ki pelje iz Črnomlja proti Kočevju. To je bila res krasna cesta in v najboljšem stanju, dokler ni začel dr. Breje iz svojih kočevskih gozdov izvažati les na tovrnem avtomobilu. Cestni odbor ga je pozval, da plača za to cesto vničujočo porabo v smislu cestnega zakona primeren prispevek, a ta »prijatelj ljudstva« se je ustavil z vsemi advokatskimi sredstvi temu plačilu in mirno gledal propadanje ceste. Cestni odbor nima sredstev, da bi mogel cesto primerno zdrževati ob taki izvanredni zlorabi in ni upravičen, naložiti Belokranjcem izvanredne cestne naklade samo zato, da bi bogat špekulant na stroške ljudstva množil svoj dobiček. Tako je gospod Breje naprej razdiral cesto in jo popolnoma porušil, ker je cestni krov docela razdejan in se morajo pešci in vozniki z največjim naporom prerivati skozi razoroženo ilovno tam, koder je bila začasa po dr. Brejcu razbite deželne avtonomije lepa cesta. Že je oblast zaukazala Brejcu, da plača za cesto po 200 K za vagon za ves čas nazaj, a mož, ki je spravil masne dobičke, se krčevito brani vsakega plačila. Na eni strani večkratni milijonar — na drugi revni belokranjski kmetje — težaki. Kako se more belokranjski kmet Nema nič tako spozabiti, da stoji njegovo ime na eni in isti kandidatni listi z razdiralcem naših cest? Po našem volivnem redu velja vsak belokranjski glas, ki se odda za listo SLS dr. Korošca, na kateri stojita Breje in Nema nič, posredno tudi za Brejca. Torej, Belokranjci, pozor, da ne pomagata k izvolitvi kapitalističnega razdiralca naših cest!

Kultura.

k Koncert Kramer-Sowilski se je vršil 2. t. m. v dokaj polni dvorani Filharmonične Družbe. Na programu so bili razen opernih arij in pesmi Schuberta, Schumanna, R. Straussa tudi Adamič, Lajovic in Michl. Tenorist Sowilski je ugajal, morda tembolj vsled izrazitega kontrasta s partnerico. Lajovicovo »Svetlo noč« je zapel vzorno in občuteno. Publika se je ob njegovih nastopih ogrevala in ni štedila z glasnim priznanjem, manj zanimanja je kazala za Kramerjev sopran in nja je kazala za Kramarjeve sopran in njeno podajanje opernih arij (Cavalleria, Tannhäuser, Židovka). Spremljal je operni korepetitor Ruč namesto na plakatih obljubljenega Mataiča. — N.

kKoncert gđe. Mimi Svajgarjeve. Po Troštu, Ličarju, Goljevi je pokazala večeraj svojo pogumno, srčno ustremljenost gđe. Mimi Svajgarjeve, profesorice ljubljanskega konservatorija. Njen program je bil sestavljen iz invencijno močnih skladb, tudi za svet reprezentančnih. (Koncertni program se mi zdi zrcalo proizvajalčevega srca in duše.) — Cesar Franckov preludij, koral in fuga je igral že Ličar, Svajgarjeva ni zaostajala za njim. V. Nováková Manfredova balada s svojo karakteristično kirehhoftimungo in pa faustovsko kljubovalnostjo je bila druga točka, sujetu ustrezajoče, izvajana. Chopinova h-mol sonata je bila brezdvomno višek koncerta. Zanj se je Svajgarca nad pričakovanje ogrela, sonata je postala pesem umetnice, ne pesem konservatoristice, samo akademsko izobražena. — N.

Narodno gledališče.

DRAMA.

Torek, 6. marca: zaprto.
Sreda, 7. marca: Othello. Izven.
Četrtek, 8. marca: Othello. Izven.
Petek, 9. marca: zaprto.

OPERA.

Torek, 6. marca: Rigoletto. Red A.
Sreda, 7. marca: Nižava. Red D.
Četrtek, 8. marca: Tosca. Red E.
Petek, 9. marca: Vrag in Katra. Red C.

gl Tosca. V nedeljo je pela naša opera Puccinijevo, v instrumentalnem in vokalnem oziru sijano napisano Tosco. Instrumentacijski efekti Puccinijevi so frapantni, tudi če jih človek večkrat sliši. — Naj opozorim samo na orkestralne barve, ki jih najde Puccini n. pr. s spretno uporabo nizkih tonov flavte, sordiniranih trobent itd. Puccini je briljanten virtuoz v instrumentiranju — Tosca, Triptychon sta dokaz zato. — Zikova je pela naslovno vlogo čustveno, ob vstopu Florije v cerkev bi pa konstatiral rad več pomladi, manj nervoznosti. Simenc je pel verveno, on je tenorist, ki me od opere do opere preseneča s svojim napredovanjem. Njegov Cavaradossi mi je ugajal, ker je bil organska postava. Unisono Simenca in Zikove v zadnjem dejanju je vplival s precej elementarnosti. Še bolj Simencova »Victoria!« — Finale prvega dejanja ni bila gradacija, nanašanje čimdalje svetlejših barv, stopnjevanje sijaja. Na dunajski dvorni operi sem videl

finale stopnjevan za stekleno pregrado, ki je ločila kapelo od cerkvene ladje: v ozadju sem videl samo rastoči sijaj, nobene helebarde, baldabina in tako dalje, imel sem samo dojem, da se cerkev polni in razsvetla. Odspreddaj pa je pel in klel Scarpia... Takrat sem slišal v ulogi cerkovnika Betetta, ki je pojmoval po mojem svojo ulogo primernejše, humornejše, ne tako sentimentalno tragično, kakor večerajšnji interpret. — Balaban je bil impo-

zantem Scarpia, vesel me, da vpleta že sedaj na povdarjenih mestih slovensko besedo. Na prvo njegovo skozinsko — slovensko partijo sem rado veden. — Pastirček za odrom v tretjem dejanju je pel sveže in z južno živostjo. Misel zasedbe te uloge z deškim glasom se mi zdi posrečena. — Zvonove bi izpustil, ker ne dajejo iluzije vzbujajočega se Rima. Violončelski kvartet v tretjem dejanju ni ugajal. Opero je dirigiral Rukavina. — N.

Gospodarstvo.

g Z jajčnega trga. Splošna tendenca je jako slaba in povpraševanje minimalno. Cene v Zagrebu stalno padajo in velja 1 jajce povprek K 4.60 do K 4.80. Švica ne kaže skoro nobene potrebe in so tudi tam cene padle, ker je dovolj domačega blaga. V Londonu je povpraševanje zelo slabo in italijanski eksport je moral vsled domače zvečane produkcije znižati cene in se sedaj težko vzdržuje.

g Poostreitev finančne kontrole. — Generalna direkcija carin je te dni odredila, naj se poostri finančno nadzorstvo na bolgarski in avstrijski meji, ker se je zadnji čas opazilo tihotapstvo zdrave valute v Avstrijo in Bolgarsko.

g Nove delniške družbe. Ministrstvo trgovine in industrije je odobrilo ustanovitev »Lesne eksportne in industrijske delniške družbe« s sedežem v Mariboru, »Silva« lesna trg. in industrijska d. d. in »Celjske posojilnice« d. d. v Celju in »Kras« gozdne industrijske delniške družbe v Ljubljani. Nadalje pa je pripustilo k poslovanju v Sloveniji deln. dr. »Orbis« tržišče uzoraka industrijalne robe iz Zagreba ter d. d. »Keramična industrija« v Zagrebu.

g Naša glavna aeroplanska postaja bo v Pančevu, blizu Beograda tokraj Donave. Zrakoplovno društvo Franco-Roumanie, ki bo vzdrževalo pošto zvezo med Parizom, Beogradom, Bukarešto in Carigradom, namrava zgraditi postajo še letos preko poletja. Zaposlenih bo do 50 oseb.

g Dogovor o cenah češke sladkorne pese je med tovarnarji in kmeti že sklenjen. Cena bo ali stalna ali pa variabel. Kmetom je na prosto dano, da so odločijo do 30. aprila za eno ali za drugo. Stalna cena znaša 154 K za 100 kg; ako pa doseže povprečna cena sladkorja višino 235 K, jim bo doplačano 50 h.

g Svilen o tkalnice ustanovi v Mohaču s 100 statvami »Svilena predilnica d. d.«. Polovico prevzame ogrska država sama.

g Dobra ozimina ua Ogrskem. Agrarno ministrstvo je objavilo poročilo, v katerem sporoča, da se je letoš-

nja ozimina vseskozi dobro obnesla. Mraz je le ponekod napravil malenkostno škodo.

g Določitev uvoznega kontingenta pri ogrski devizni centrali je bila 2. t. m. konstituirana. Prihodnje dni bo devizna centrala nakazala devizne terjatve, da se plačajo stari inozemski dolgovi.

g Oblok bankovcev v Avstriji se je znižal za 61 milijonov in znaša zdaj že 4 milijarde. Vzrok je okolnost, da sta trgovina in industrija vsled velike stagnacije potrebovala manj denarja. — Zlati zaklad se je povečal za 2.8 milijard. Prirastek je nastal vsled razprodaje rezerv v Devizni centrali. — Agio zlate krone je zdaj 12.834 papirnatih kron.

BORZA.

Zagreb, 5. marca. (Izv.) Devize: Dunaj 0.1265—0.13, Berlin 0.385—0.415, Budimpešta 3.05—3.15, Milan 430—445, London 423—430, Pariz 545—555, Newyork ček 87.75—88.50, Praga 263—272, Švica 1680—1715, Varšava 0.20—0.21. — Valute: dolar 85—86, avstr. krona 0.13, mažarske 2.90, lire 425—430.

Curih, 5. marca. (Izv.) Berlin 0.0236, Newyork 534.25, London 25.13, Pariz 32.5, Milan 25.62, Praga 15.85, Budimpešta 0.17875, Bukarešta 2.50, Beograd 5.85, Sofija 3.10, Varšava 0.0120, Dunaj 0.0074875, avstr. žig. krona 0.0075.

Dunaj, 5. marca. (Izv.) D 8 1/2: Beograd 789—791, Berlin 3.13—3.23, Budimpešta 22.95—23.05, London 334.700 do 335.300, Milan 3406—3414, Newyork 71.275 do 71.425, Pariz 4314—4326, Praga 2112 do 2118, Sofija 409.50—410.50, Varšava 1.48—1.58, Curih 13.335—13.365.

PREDBORZA.

Zagreb, 6. marca. (Izv.) 1 dolar 86 do 89, 1 funt šterlingov 430, 100 franc. frankov 550, 100 švic. frankov 1700, 100 mark 0.41, 100 avstr. kron 0.129, 100 č. sl. kron 270, 100 ital. lir 440 dinarjev.

Izdaja konzorcij »Ljudskega dnevnika.« — Odgovorni urednik Fr. Jereb. — Tisk J. Blasnika nasl. v Ljubljani.

Pisalni stroji i. t. d.

Mehanična delavnica

Lud. Baraga, Ljubljana, Šelomburgova 6./I.

„SLADKOR“

družba z omej. zav. v Ljubljani

uljudno naznanja vsem cenjenim tvrdkam,

da se je preselila v nove pisarniške prostore

zgradba Ljubljanske kreditne banke.

Dunajska cesta št. 1a, drugo nadstropje.

„VINOCET“

tovarna vinskega in špirit. kisa, družba z o. z.

v Ljubljani

uljudno naznanja vsem cenjenim tvrdkam,

da se je proselila v nove pisarniške prostore

zgradba Ljubljanske kreditne banke

Dunajska cesta št. 1a, drugo nadstropje.